

A NMELDELSE: EN EVENTYRLIG REJSE

GENNEM DEN GRØNLANDSKE MINERALVERDEN

Bogen er delt i to klart forskellige dele. En kort indledende del der gør læseren klar til mineralernes verden – specielt den grønlandske – og bogens hovedafsnit der tager læseren med på en forunderlig rejse til 32 grønlandske mineraler der samtidig stedfæstes på grønlandskortet, i nogle tilfælde vha. smukke naturbilleder fra den grønlandske natur mineralerne indgår i.

Den indledende del består af korte afsnit om Grønlands mineraler generelt, en oversigt over mineralernes gruppering efter kemi og opbygning – delvis med grønlandske eksempler – og et for bogen relevant afsnit om krystaller, deres krystalformer og symmetriforhold som bestemmelseskriterier for mineraler. Efter et ligeledes kort afsnit om mineraler og mineraliske råstoffer som minder læseren om hvilke forekomster der hidtil har været udnyttet i Grønland, er vi fremme ved bogens hoveddel – om de 32 udvalgte grønlandske mineraler.

Med denne bog har forfatterne opfyldt et behov for en opdateret og moderne præsentation af Grønlands mineraler for en dansksproget læserkreds. Det opdaterede består dels i at beskrive flere, relativt nyopdagede, grønlandske mineraler, dels i at føre de enkelte mineralers historie op til dato, såvel i grønlandsk som i generel sammenhæng. Det moderne manifesterer sig i et tydeligt brud med den tra-

Af Grethe Heer

ANMELDELSE

Karsten Secher, Ole V. Petersen
og Ole Johnsen

En verden af mineraler i Grønland

ISBN-10: 87-7871-182-7

ISBN-13: 978-87-7871-182-3

172 sider – Pris: 250 kroner inklusiv moms,
men eksklusiv forsendelse

Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse
(GEUS), november 2006

Forside.

ditionelt leksikalske og stereotype præsentationsform der kendetegner mange af de hidtidige bøger om mineraler.

De tre forfattere erstatter således den velkendte, strengt systematisk opbyggede mineralbeskrivelse med et andet koncept: Efter en grundig beskrivelse af mineralet følger et underafsnit der sætter mineralet ind i en større sammenhæng, en geologisk relateret fortælling der af forfatterne er udvalgt som det mest interessante der kan siges om det pågældende minerals rolle og betydning i naturen eller i et moderne højteknologi-samfund. Forfatterne synes at have stillet sig spørgsmålet: Hvad gør netop dette mineral specielt interessant for os mennesker, gennem den anvendelse mineralet har eller i kraft af den rolle og betydning det har i naturen? Det skaber en nysgerrighed hos læseren efter at undersøge hvad der netop er dette minerals berettigelse til en plads i en bog om 32 grønlandske mineraler. Hver historie har sit eget tema, forskelligt fra de øvrige, og det er disse historier der giver bogen dens drive. Bogens markante udfordring er at de tilknyttede geologiske fortællinger i stedet for at følge en fast opskrift bevæger sig ud i en bred og uforudsigelig vifte af temaer med geologisk relevans. De 32 dobbelttopslag i bogen bliver en rejse gennem

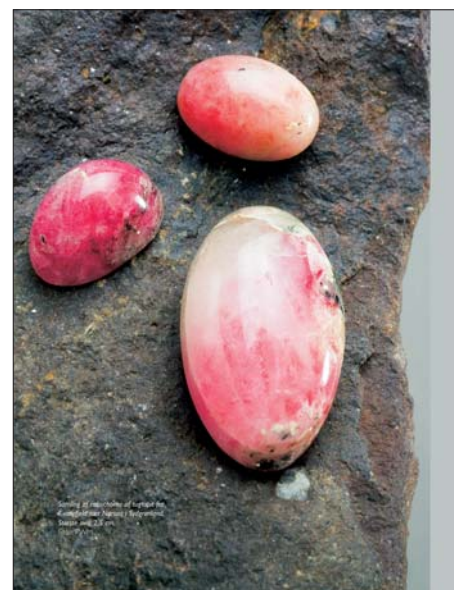
geologiens verden hvor mineralerne står som funklende rejsemål, og historierne de er spundet ind i, bliver en udforskning af de steder hvor vi er landet, ofte i bogstavelig forstand på en grønlandsk lokalitet, men ligeså ofte en udforskning af et bredere tema som mineralet er egnet til at illustrere eller forklare. Gennem udvalget af mineraler og tilhørende fortællinger præsenteres læseren for en blanding af det kuriøse som kan fascinere – og dog er stærkt nedtonet i bogen – med det tungt betydnings-ladede som forklarer væsentlige geologiske processer og foreteelser i naturen.

Konceptet er genialt når formålet med bogen – som forfatterne selv ønsker det – er at nå ud til en bred målgruppe med meget forskelligartet geologisk forhåndsviden. Den geologisk velforberejede kan glæde sig over de geologisk-kemiske data af høj karat som ledsager den enkelte mineralbeskrivelse. Men alle kan nyde farveplancherne, med de næsten guddommeligt flot fotograferede krystaller, på glittet papir af høj kvalitet, eller blot lade sig føre med som gæst gennem den geologiske verden med rejseførere der tydeligt selv er begejstrede over det de har valgt at vise frem.

Bogens fotografier er et kapitel for sig. Den fotografiske gengivelse af mineralerne grænser til det sublime og byder læseren på en æstetisk oplevelse langt ud over det vanlige. De talrige og enestående smukke farvebilleder i stort format viser hvad der er bogens vigtigste ærinde: at åbne læserens øjne for den skønhed der ligger gemt i naturen. For mineral-samleren, smykkekestensentusiast eller ingeniøren med teknisk interes-

Bogens side 80.

Bogens side 140.

se for high-tech mineraler fra naturen – eller den person der blot stiller op med sit blik for det æstetiske i vore fysiske omgivelser, er denne bog en oplevelse. Den er svær at lægge fra sig, før alle 32 mineraler og deres fortællinger er henholdsvis beundret med synet, læst og fordøjet.

Udvalget af de 32 mineraler der er kommet med i bogen, er i sig selv interessant og en klar tilkendegivelse af forfatterens formål med at præsentere Grønland mineralogisk. Det er en hel historie der fortælles. Mineralerne er både sjældne og almindelige, (næsten) endemiske for Grønland og udbredt over hele Jorden, prangende og uanselige, kostbare og økonomisk uprætentiøse, gammelkendte og nyopdagede, af strategisk betydning og upågtede i vor industrikultur, med en velkendt anvendelse og rolle og med en nydefineret rolle, som fx ikaiten, når dens "trivsel" er udnævnt til en vigtig indi-

kator for igangværende klimaændringer i Arktis.

På samme måde spænder de 32 temaer i de tilknyttede fortællinger vidt, her et udpluk: Mineraler fra dybet; Fra mineral til brugsgenstand; Mineraler og madvarer; Mineraler under vand; High-tech mineraler; Mineraler og radioaktivitet; Berømte mineralforekomster i Grønland; Grønlands mineraler som smykkesten; Er is et ægte mineral? Mineraler og miljøet; Kan vi blive ved med at finde nye mineraler?

Denne bog bør selvsagt stå på alle biblioteker og indgå i undervisnings-samlinger på alle niveauer. Men den er først og fremmest en bog der skal være i personligt eje hos et stort publikum til glæde og oplevelse hver gang man tager den frem. Som mange af de mineraler den beskriver, er bogen den oplagte gave, men til en langt bredere målgruppe end den der forbinder mineraler med smykkesten.

